

Ihmisoikeusloukkaus ja ylimääräinen muutoksenhaku (Tuukka Vähätalo)

Euroopan ihmisoikeustuomioistuimien toteaa joka vuosi jo yksin fair trial -loukkauksia satamäärin. Loukkauksen uhrille voi perustellusti syntyä odotus siitä, että epäoikeudenmukaisen oikeudenkäynnin tuloksena syntynyt lainvoimainen tuomio poistetaan ja asia käsitellään kansallisella tasolla uudelleen. Sama koskee tuomioita, jotka loukkaavat materiaalisia ihmisoikeusmääräyksiä. Kansalliset ylimääräisen muutoksenhaun normistot saattavat kuitenkin merkittävästi rajoittaa uudelleenkäsittelyn mahdollisuuksia. Tämä on ymmärrettävää muun muassa asianosaisten oikeusrauhaodotuksiin liittyvistä syistä. Lainvoiman murtaminen vuosia jälkeenpäin voi näyttäytyä ihmisoikeustuomioistuimeen valittaneen henkilön kansallisen vastapuolen kannalta kohtuuttomana.

Tarkastelen tutkimusseminaarissa sitä, mitä velvollisuuksia EIT:n loukkaustuomiosta kansainvälisoikeudellisesti johtuu ja mikä on lainvoimaisten tuomioiden purkamisen tai poistamisen rooli osana noita velvollisuuksia yhtäältä EIT:n käsittelyssä olleissa tapauksissa ja toisaalta ns. rinnakkaistapauksissa, joita ei määrääjassa viety Strasbourgiin. Käsittelen myös EIT:n ja Euroopan neuvoston ministerikomitean rooleja EIT:n loukkaustuomion täytäntöönpanossa samoin kuin kansainvälisen normiston ja kansallisen (purku)normiston yhteensovittamista jännitteisessä tai jopa suoranaisten normikollision tilanteessa. Edelleen otan esille EIT:n uutta oikeuskäytäntöä liittyen siihen kysymykseen, voiko kansallinen purkuinstanssi syyllistyä fair trial -loukkaukseen tai muuhun loukkaukseen evätessään tuomion purkamisen tai poistamisen aiemman EIT:n loukkaustuomion jälkeen.